

A MTH szervei ezekkel a jelentkezési lapokkal irányítják az átcsoportosított munkaerőket a felvevő szervhez.

Határidő: az a)–b) pontokban előírt rendszer bevezetésére 1951. március 15.

6. Fegyelmi vétséget követ el az a vállalati igazgató — vagy a vállalat által felvételre jogcsítozott személy, — aki a jelen határozatban foglalt rendelkezéseket megszegi, különösen az, aki a megállapodást a MTH-val vonakodik megkötni vagy a megállapodás szerint, illetve rendeletre fenntartott munkahelyeket a határidő eltelte előtt mással tölti be.

7. A jelen határozatnak a vállalatokra hatályos rendelkezéseit — a fegyveres alakulatokat kivéve, — megfelelően kell alkalmazni a hivatalokra, intézetekre és más közületi szervekre is.

8. Ennek a határozatnak rendelkezései nem érintik

a vállalatok és egyéb szervek vezetőinek felelősségét a munkaerőszükségletük biztosításáért, továbbá

a 3. pont hatálya alá nem eső vállalatoknak azt a jogát, hogy a munkaerőszükségletüket közvetlen felvétel útján fedezhessék.

II.

1. A MTH a munkára jelentkezők személy szerinti nyilvántartása helyett térjen át azoknak a munkahelyeknek nyilvántartására, ahol folyamatos vagy rendszeresen visszatérő munkaerőszükséglet mutatkozik, illetőleg ahonnan munkaerőfelesleg csoportosítható át más munkahelyre.

A munkaerőszükségletet, illetőleg a munkaerőfelesleget a MTH és az irányítása alatt álló szervek, vállalatonként és számszerűen tartásuk nyilvántartásában.

2. A munkára jelentkezők igazolvánnyal való ellátását meg kell szüntetni.

3. A MTH 15 napon belül

a) a budapesti tanács közvetítő kirendeltségeinek, valamint a megyei, járási és városi munkaerőgazdálkodási szervek működését, a jelen határozatnak megfelelően szervezze át. A mai szakmai közvetítőket általános közvetítőkké kell alakítani;

b) szervezze meg a munkaerőfeleslegek, illetőleg a szükséglet olyan központi számszerű nyilvántartását is, hogy a területi munkaerőgazdálkodási szerveknél (kirendeltségeknél) felmerülő munkaerőszükségletet vagy felesleget központi átcsoportosításokkal ellensúlyozhassa.

A MTH a munkát úgy köteles megszervezni, hogy az egyes munkaerőigényeket a I. 1. b) pontban jelzett határidőn belül kielégítsék.

*

A Népgazdasági Tanács e határozat végrehajtásához fűződő népgazdasági érdekekre való tekintettel felhívja az összes minisztereket, hogy a végrehajtást, valamint a végrehajtás tervszerű ellen-

őrzését az irányításuk alatt álló államigazgatási és vállalati szervezeten belül gondosan szervezzék meg, a szervek vezetőit pedig utasítsák a rendelkezéseknek fegyelmi felelősség terhe alatt történő pontos betartására.

63/3/1951. N. T. sz.

Újítási ügyek intézésének újabb szabályozása.

(Közigazgatási rendszám: 9.054.)

A Népgazdasági Tanács az újítási ügyek intézését szabályozó rendelkezések továbbfejlesztése érdekében — figyelemmel a műszaki fejlesztés szervezésének kiépítéséről hozott 687/34/1950. N. T. számú határozatra — az alábbi határozatot hozza.

I.

1. Az újítási javaslatok elbírálása során különbséget kell tenni műszaki tökéletesítés, termelési észszerűsítés és ügyviteli (adminisztratív) észszerűsítés között.

a) Műszaki tökéletesítés az olyan újítás, amely termelési eszköz, termék, vagy termelési eljárás műszaki megváltoztatására, illetőleg új termelési eszköz, termék vagy termelési eljárás bevezetésére irányul.

Az olyan javaslatot, amely valamely természeti kincs vagy anyag nem ismert felhasználására irányul, vagy annak új lelőhelyét jelöli meg, műszaki tökéletesítésként kell kezelni.

b) Termelési észszerűsítés az olyan javaslat, amely meglévő termelő eszközök (épületek, anyagok, stb.) jobb kihasználását teszi lehetővé anélkül, hogy akár azoknak, akár az előállított terméknek a szerkezetét, vagy az előállítás műszaki formáját megváltoztatná, illetőleg tökéletesítené (pl. gépek elhelyezésének célszerű megváltoztatása, munkaműveletek sorrendjének megváltoztatása, azok műszaki jellegének megváltoztatása nélkül; méretek megváltoztatása — az anyag megváltoztatása nélkül — anyagmegtakarítás céljából; belső szállítási utak megrövidítése stb.).

c) Ügyviteli észszerűsítés minden olyan, az államigazgatás vagy vállalati igazgatás ügyvitelére vonatkozó javaslat, amelynek megvalósítása akár országosan, akár helyi viszonylatban gazdasági vagy egyéb hasznos eredménnyel jár, az ügyintézés gyorsabbá, pontosabbá vagy egyszerűbbé teszi.

2. Termelési észszerűsítésért csak a műszaki tökéletesítés után járó díjnak a fele jár.

Az ügyviteli észszerűsítési javaslatok előterjesztőit 100—5.000.— forintig terjedő jutalomban lehet részesíteni. Ha a jutalom az 500.— Ft-ot eléri, csak az illetékes miniszter jóváhagyásával fizethető ki.

3. Az újítás egy éven belül történő átvétele esetén — a jelenlegi 75, illetőleg 10% helyett — az újítónak az újítási díj 60% -a, az átvételt javaslónak pedig 25% -a jár.

4. Ha az újítási javaslat előterjesztése legalább részben a javaslattevőnek munkaköréhez tartozik és a munkáját jól ellátó dolgozótól kötelességszerűen elvárható, az újítási díj leszállítható. Az újítási díj 50%-nál nagyobb leszállításához a közvetlen felettes újítási szerv hozzájárulása szükséges.

5. Az újítási díjat — az adminisztráció egyszerűsítése érdekében — nem négy, hanem három részletben kell kifizetni, az alábbiak szerint:

a) a 200.— Ft-nál nem nagyobb összegű újítási díjat teljes egészében, a magasabb összegű újítási díjnak pedig 25%-át (legalább 200.—, de legfeljebb 50.— Ft-ot) az újítási díjat megállapító határozat elfogadása után kell kifizetni;

b) a kifizetett összegek az újítási díj 50%-ára kiegészítő részét akkor, amikor a tényleges gazdasági eredmény a megállapított díj kétszeresét már elérte;

c) a díj hátralévő részét — a tényleges gazdasági eredmény alapján — a gazdasági eredmény számításánál figyelembe vett év elteltétől számított egy hónapon belül.

6. A Műszaki Fejlesztési Hivatalnak az újítási ügyek intézésével kapcsolatos feladatai a következők:

a) a műszaki fejlesztési terv útján biztosítja az újító és sztahanovista mozgalom eredményeinek gyakorlatba vételét;

b) s biztosítja az országos jelentőségű újítások kidolgozását és kötelezően előírja azok bevezetését;

c) irányítja a műszaki tapasztalatcserét.

7. A népgazdaság és az államigazgatás egyes ágaiban az újítási ügyek irányítása és ellenőrzése az illetékes miniszter feladata. A miniszter az újítási díj összegét 25.000.— Ft-ig saját hatáskörében állapítja meg. A minisztériumokban — gazdasági minisztériumokban a műszaki fejlesztési főosztály keretében — újítási osztályt kell szervezni. A minisztérium irányítása alatt működő újítási szerveknél felmerült elvi kérdések eldöntésére az újítási osztályokon — szükséghez képest — újítási döntőbizottságot kell szervezni. A több népgazdasági ágat érintő elvi kérdések eldöntése a Találmányi Hivatalban működő döntőbizottság feladata.

8. A termelési főosztályokon, ipari, stb. központoknál, valamint a vállalatoknál kijelölt újítási megbízottak a műszaki fejlesztési osztályokon működnek. annak érdekében, hogy a műszaki fejlesztési tervek végrehajtása és az újítómozgalom irányítása szerves összhangban történjék és a párhuzamos termelési és újítási hatósági rendszer egybeolvadjon. A vállalati újítási megbízott közreműködik a műszaki fejlesztési terv összeállításában és azok megvalósítását az újítási feladattervek kidolgozásának irányításával segíti elő.

Néhány nagy üzemben kísérletképpen újítási irodát kell felállítani — az üzem létszámkeretén belül —, amely intézményesen foglalkozik az újítások támogatásával és bevezetésével.

9. Az újítási javaslatot a munkahelyen, vagy — nem az újító munkakörébe tartozó javaslat esetén — az újítás megvalósítására hivatott szervnél kell benyújtani. Amennyiben az újító más helyre is benyújtja újítását, ez alkalommal közölnie kell, hogy azt még milyen más szervekhez nyújtotta be. Az újító számára biztosítani kell, hogy javaslatának sorsát mindvégig figyelemmel kísérje. Az újítás sorsáról az ügyintézés bármely szakaszában tájékoztatást kérhet és ügyének áttételéről, valamint az újításnak más üzemben bevezetéséről értesíteni kell.

10. Az újítási javaslat elfogadása alkalmával a hozott határozatban részletezni kell, hogy a javaslatot

a) csak kipróbálásra fogadják el,

b) elfogadják ugyan, de annak megvalósítását helyben nem tartják lehetségesnek, vagy időszerűnek,

c) helyben bevezethetőnek tartják,

d) az újítás szélesebb körben való bevezetését is szükségesnek tartják,

e) a javaslatnak találmányként való bejelentését is indokoltnak tartják.

Az elutasítást indokolni kell (nem újítás, már bejelentett újítás, nem valósítható meg.)

II.

Az újítások intézéséből erélyesen ki kell küszöbölni a mozgalom sikerét veszélyeztető bürokratizmust, amely a javaslatok elfektetésében, az elfogadott újítások bevezetésének mellőzésében, főként pedig abban mutatkozik, hogy a népgazdaság szélesebb körében is alkalmazható újításokat nem vezetnek be általánosan. Ezért:

1. Ha az elfogadott javaslat megvalósítását az elfogadás helyén lehetségesnek és időszerűnek nem tartják, erről a felettes újítási szervet értesíteni kell.

2. A 30 napon belül megvalósíthatónak nem látszó újításokról a közvetlen felettes irányító szervnek jelentést kell tenni, amely a szükséges kísérletezést, mintadarab gyártását stb. kötelezően előírhatja az irányítása alatt működő más vállalatok, vagy kísérleti műhely számára is. A kísérletezéshez szükséges ráfordításokat külön kell fedezni. A mintadarab legyártását a vállalat által teljesített külső megrendelésekhez hasonlóan kell kezelni. Az irányító szerv előírásainak végrehajtásához esetleg szükséges túlmunka nem terheli a vállalat túlórakeretét.

3. Újítási javaslatot végső fokon csak az illetékes minisztériumi főosztály utasíthat el. Újítási ügyben másodfokon hozott határozat ellen fellebbezni csak akkor lehet, ha az elsőfokú döntést másodfokon megváltoztatták. Az újító a végső fokon hozott elutasító határozat ellen is panasszal fordulhat a Találmányi Hivatalhoz.

4. Az újítást elfogadó üzemben le nem bonyolítható kísérletek elvégzésére a termelési főosztályok az irányításuk alatt álló üzemeknél kísérlet-műhelyeket létesítenek, illetőleg kijelölik azokat a vállalatokat, amelyek felszerelése ilyen kísérletekre alkalmas.

A kijelölt vállalatok az irányító szerv rendelkezésére az újítások megvalósításához szükséges kísérleteket kötelesek elvégezni. A kísérleti műhelyek fenntartásának költségei a tárca költségvetését terhelik. A műhelyek felett az iparági főosztályok közvetlen ellenőrzést gyakorolnak.

Arra kell törekedni, hogy fokozatosan minden nagyobb iparvállalatnál legyen kísérleti műhely.

Az irányító szerv rendelkezése alapján a szükséges kísérleti mintadarab legyártása és az újítás bevezetésének költségei céljára a vállalatok igénybevehetik az évi összes munkabér egy hónapra kiszámított átlagának azt az 1%-át, amelyet eddig is a kötelezően bevezetendő újítások költségeinek fedezésére fordítottak.

5. a) A műszaki fejlesztési tervek készítésére kötelezett vállalatoknál az egyes tervidőszakokra újítási feladatterveket kell kidolgozni. Ezek célja a műszaki fejlesztési tervből folyó olyan feladatoknak a kitűzése, amelyeknek az újító közreműködésével való megoldása elsősorban kívánatos. A feladattervet a vállalatvezető hagyja jóvá.

b) A fontosabb újítások bevezetését a műszaki fejlesztési tervekben elő kell irányozni. A vállalatok operatív fejlesztési terveiben a szakmai, illetőleg népgazdasági ágazat műszaki fejlesztési tervében szereplő újításokon túlmenően a megelőző tervidőszakban a vállalatnál elfogadott újítások megvalósítását is be kell építeni. A szükséges beruházásokat a beruházási tervbe kell előirányozni.

6. Az újítási mozgalom eredményeit intézményesen hasznosítani kell a műszaki fejlesztés során. Ennek érdekében

a) Minden újítás bevezetését, amely nemcsak egy vállalatnál, hanem szélesebb körben is alkalmazható — az újítás ismertetésével együtt — be kell jelenteni az intézkedésre jogosult szervnek; — ha pedig az újítás egész iparágat érint, a miniszternek is. Emellett

b) a szélesebb körben is felhasználható újítási tapasztalati anyagot a Műszaki Dokumentációs Központnak is meg kell küldeni. A Központ köteles az anyag szakmák szerinti nyilvántartásáról és az újítások lényeges tartalmát ismertető kivonatok rendszeres szétküldéséről gondoskodni. Az újítást alkalmazni kívánó szerv kívánságára a Központ a bevezetésre szükséges teljes anyagot köteles rendelkezésre bocsátani.

c) A minisztériumok és az állami vállalatokat irányító szervek kötelesek gondoskodni az újítások bevezetéséről mindabban a körben, ahol azok alkalmazhatók.

III.

1. Az elfogadott újítást és a kifizetett díjat az újító munkakönyvébe is be kell vezetni. Az újítónak újítási igazolványt kell adni. Ettől függetlenül a kiváló újítók sztahanovista oklevelet is kaphatnak.

2. Ugyanaz a személy egy éven belül benyújtott több észszerűsítő javaslatára is kaphat jutalmat.

3. A tudományos kutatás, illetőleg tervezés körében foglalkoztatott dolgozók újítási díjra nem tarthatnak igényt, hanem az Újítási Bizottság javaslatára a miniszter által létesített külön alaptól jutalomban részesíthetők, feltéve, hogy az újítás a javaslattevő munkakörében megkívánható átlagos teljesítményt felülmúlja.

Jutalomban lehet részesíteni a segítő, támogató tevékenységgel közreműködő dolgozókat is. A jutalom összegének megállapítása ellen a Találmányi Hivatalhoz lehet fellebbezni. A jutalom a megvalósítás időpontjától függetlenül folyósítható.

Kivételes esetekben — amelyeknek körét a rendeletben pontosan körül kell határolni, — a tervezés körében foglalkoztatott dolgozó is részesülhet újítási díjban, ha az újítás nem olyan, amit feladatköréből kifolyóan is kezdeményeznie kellett volna.

4. Azoknál a szerveknél, amelyeknél Újítási Bizottság működik, ez intézi az ügyviteli észszerűsítési javaslatok ügyeit is. Ezeknél külön észszerűsítési naplót sem kell vezetni.

5. Az állami vállalatoknál az ügyviteli észszerűsítési javaslatért megállapított jutalmat a vállalati igazgatói alap terhére kell kifizetni.

*

Az újítási ügyek intézéséről hozott 355/18/1950. és az államigazgatási adminisztratív racionalizálás előmozdításáról hozott 448/23/1950. N. T. sz. határozatok fentieknek megfelelően módosulnak.

A Népgazdasági Tanács hozzájárul ahhoz, hogy az Országos Tervhivatal elnöke a fenti új alapelveket tartalmazó kódex-rendelet tervezetét a Minisztertanács elé terjessze.

64/3/1951. N. T. sz.

**Egyes különleges termelési ágakban
egyénilag gazdálkodó termelők csoportjai
megalakulásának és működésének elősegítése.**

A Népgazdasági Tanács tudomásulveszi a Földművelésügyi Minisztérium és a Szövetkezetek Országos Szövetsége (SZÖVOSZ) bejelentését, mely szerint a dolgozó parasztság önkéntes kezdeményezésére az egyénilag gazdálkodó szőlőtermelők csoportjaihoz hasonlóan az egyéb különleges termelési ágazatokban is megalakulnak az egyénilag termelő dolgozó parasztsók csoportjai. E csoportok megalakulásának és eredményes működésének elősegítése érdekében a N. T. a következő határozatot hozza.